

MISA U ŽIVOTU SVEĆENIKA

Dr Josip MARČELIĆ

UVOD

Ovo naše razmišljanje o svetoj misi istaknuto je praktičnog značaja. Radi se naime o misi u našem svećeničkom životu, kako da ona u nama postane djelotvorna. Kod toga je potrebno imati pred očima da je misa središnji čin svakog kršćanina, te da je njezina djelotvornost prisutna kod svih članova naroda Božjega.¹ S pravom možemo reći da je „res sacramenti” kod služenja mise jedna te ista za svećenika i laika. To je naime sjedinjenje s Kristom u punini njegova otajstva.² Ipak slavljenje euharistije unosi u život svećenika jedan posebni stil i dosljedno posebnu svećeničku i misnu duhovnost. Svećenik naime živi kao službenik Božjih otajstava koja dostižu svoj vrhunac u spomen-činu mise. Služenje tim otajstvima ulazi u bit njegove svećeničke egzistencije. On kao svećenik postoji radi tih otajstava i služenje njima formira njegov nutarnji stav i oblikuje životni ritam. Dok je u duhovnosti laika euharistija sredstvo duhovnog života kojim posvećuje svoju obitelj i svjetovna zaduženja, dotle svećenik živi prvotno za ta otajstva.³

1 Od brojne literature spomenimo neka djela: GELINEAU J., *Pastoralna teologija liturgijskih slavlja*, KS, Zagreb 1973.; DEVETAK V., *Nedjeljno euharistijsko slavlje*, KS, Zagreb 1974.; BEZIĆ Ž., *Kršćansko savršenstvo*, CUS, 3, 1973., 242–256; ROYO MARIN, *Teologia della perfezione cristiana*, Ed. Paol. 51963., 548–554; BOUYER L., *Introduction a la vie spirituelle*, Desclée Cie, 1960., 109–115; HÄRING B., *Grazia e compito dei sacramenti*, Ed. Paol. 21965., 211–331; HAMMAN A., *Mystère eucharistique* u *Dict. de Spir.* (DS), IV, 2, 1553–1568; LONGPRÉ É., *Eucharistie et expérience mystique*, u *DS IV*, 2, 1580–1621; BERTAUD É., *Dévotion eucharistique (esquisse historique)* u *DS IV*, 2, 1621–1637; VASSALI G.-NUÑEZ E. G.-FORTIN R., *Dévotion eucharistique (culte de la présence réelle et Magistère)* u *DS IV*, 2, 1637–1648; OLPHE-GALLIARD M., *Mystère de la Croix*, u *DS*, II, 2, 2607–2623.

2 Usp. BOUYER L., nav. dj. 124–126.

3 PAPA IVAN PAVAO II. piše: „Svojim redjenjem na poseban smo i izuzetan način združeni s euharistijom. Mi na neki način postojimo „od nje” i „za nju”; postojimo i posebnim smo zadaćama zaduženi „za nju” (Coenae Dominicanae /1980/, 2). Usp. Iparraguirre, *Natura della santità e mezzi per conseguirla*, u Barauna (a cura di), *La Chiesa del Vaticano II*, Vallecchi Ed., 1965., 1045–1059 (posebno 1047–1048); Bouyer L., nav. dj. 165–185, 213–242.

Svećenik na posebni način nastavlja djelo Krista, našeg velikog svećenika. Dosljedno tome on će trebati također na posebni način izbliza slijediti Krista-svećenika, da bi tako pomogao Božjem narodu da u punini ostvari svoje „kraljevsko svećeništvo” (usp. 1 Pt 3,9). Čitav je Isusov život svećenički i usmjeren prema Kalvariji. Na taj „svoj čas” on misli već na početku svojeg javnog djelovanja (usp. Iv 2,4). U toku svojeg javnog djelovanja do tri puta proriče taj čas (usp. Mt 16,21 sl.; 17,22 sl.; 20,17 sl.par.). On je došao k nama i utjelovio se da može prinijeti sebe kao žrtvu (usp. Heb 10,5) i njegovo poništenje započeto utjelovljenjem vodi nutarnjom logikom do križa (usp. Fil 2,6 sl.). To je put Sluge Jahvina (usp. Iz 52–53), Janjeta Božjega koji uzimlje na sebe grijeh svijeta (usp. Iv 1,29).⁴

Svećenik kao opunomoćenik Kristov treba da posadašnji u otajstvu taj Kristov svećenički hod i život. Taj stvarni život Isusov na posljednjoj večeri uoči smrti svećenik na otajstveni način uprisutnjuje u euharistiji kao vrhunski čin predanja života kao otkupnine za sve ljude (usp. Mt 26,28). Isus nam daje novu zapovijed koju trebamo živjeti (usp. Iv 13,34). Misna žrtva postaje tako za sve vjernike trajni poziv na takvo posvemašnje predanje, ljubav i žrtvu.

Za svećenika je to ujedno dužnost da nastavi Kristovu posredničku ulogu između Boga i ljudi. Isusa je ta uloga stajala života na križu i posve ga je obuzela kroz čitav tok života: On znade samo za Oca (usp. kako kao dječak Majci opravdava svoje zadržavanje u Hramu, Lk 2,29), On mora ići propovijedati evanđelje (usp. Mt 4,17; Lk 4,18 i dr.), njegova je hrana vršiti volju Očevu (usp. Iv 4,34).⁵ Da bismo bolje uočili djelovanje misne žrtve u životu svećenika korisno je imati pred očima te glavne etape Isusova života, koje zahvaćaju čitav njegov život, naime:

- njegovo utjelovljenje-rođenje koje već ima svećeničko-žrtveni značaj;
- njegov javni život koji je postepena žrtva paljenica;
- njegovu kalvarijsku žrtvu u kojoj dolazi do punine njegovo predanje ljubavi za ljude.

O njima bi svećenik trebao trajno „razmišljati u svom srcu” poput Marije (Lk 2,19), da bi iz srca ta otajstva prešla u njegov život. Da bismo u našem razmišljanju bili što bliže životu, pokušajmo uočiti djelovanje euharistije u životu sv. Vinka Paulskog, obnovitelja svećeničkog života u Francuskoj i Crkvi, čiju 400. obljetnicu rođenja slavimo ove godine. Doista, to bismo mogli učiniti promatrajući i koji drugi primjer svećeničkog života, kao život arškog župnika ili još koji bliži primjer nama osobno poznat, ili pak naše vlastito iskustvo. Vinkov primjer neka nas potakne da to i učinimo.

4 Usp. OLPHE-GALLIARD, nav. dj.; GIBLET J., I presbiteri collaboratori dell'ordine episcopale, u Barauna, nav. dj. 872–895.

5 Usp. OLPHE-GALLIARD, nav. dj.; RBT pod: Isus Krist, Svećeništvo, Žrtva, Janje Božje.

Svi dobro znamo da za Krista biti svećenik znači: biti žrtva i prinositelj žrtve ujedno, te da to zahvaća čitav njegov život. I za sv. Vinka bila je to egzistencijalna svakidašnja zbilja. Ne radi se u tom da ga mi, promatrajući njegov život, pokušavamo tako tumačiti, nego da vidimo kako je on zaista tako živio svoje svećeništvo i svoju misu.

1. Žrtveni značaj mise dolazi do izražaja u duhu pokore kojim je bio prožet sv. Vinko. Tako npr. kada su u Lorrainei bile velike nevolje, znao je češće reći: „Evo vremena pokore, jer Bog kažnjava svoj narod. Nije li potrebno da mi svećenici budemo pred oltarom i oplakujemo njegove grijehе? To nam je dužnost...”⁷ U tom duhu pokore na jednom misijskom putovanju kroz mjesec dana trpi tešku zimu, glad i nepogode putovanja, jer je upravo tada u tom kraju bjesnio rat. Svjestan je da kao svećenik treba činiti pokoru za ljudske grijehе.⁸ On osjeća potrebu da u životu ostvari riječ proroka: „Između trijema i žrtvenika neka tuže svećenici, sluge Jahvine. Neka mole: 'Smiluj se, Jahve, svojem narodu!' ” (Jl 2,17). U tom stavu zadovoljštine on moli, vapije, podnosi nevolje – sjedinjen s Kristom-svećenikom – pred oltarom i na oltaru.

2. Sv. Vinko ne samo da je prihvaćao teškoće života, nego je i sam mrtvio svoje tijelo upravo stoga što je bio svećenik, kako je znao govoriti svojoj braći: „Mrtvenje je posebno potrebno onima koji trebaju raditi za spas duša. Uzaludno je naime propovijedati drugima pokoru ako smo sami prazni i ako se ona ne očituje u našim činima i u našem vladanju.”⁹ Taj konkretni stav obuhvaća čitav njegov život i nadahnjuje nutarnje kidanje, samorazapinjanje. Držim da nije potrebno tražiti niti nabrajati konkretne načine kako je Vinko mrtvio svoje tijelo, svoja sjetila i svoj duh. Mnogo je važnije ispuniti se tim duhom mrtvenja koji u nama razapinje sve što nas može odvesti od Gospodina, te nas čini posve raspoloživim apostolima i Bogu ugodnom žrtvom. Određena mrtvenja jasno su bila nadahnuta misnom žrtvom: na primjer kada ujutro ustaje u 4 sata i prvi silazi u crkvu, te kada svako jutro oko tri sata provodi u crkvi ili sakristiji obavljajući svoje molitve i služeći svetu misu.¹⁰

3. Sv. Vinko je kao svećenik jasno znao kome pripada. On naime potječe iz siromašne obitelji i njegovi su mogli očekivati neku pomoć budući da je Vinko bio utjecajan. Međutim, on nije iskoristio svoj položaj da ih izvuče iz njihovog siromašnog stanja. Kada je bio kod svojih, govorio im je o spasenju i poticao ih neka ne čeznu za zemaljskim dobrima. Rekao im je i to neka od njega ne očekuju nikakvih zemaljskih dobara, pa i kada bi imao pune kovčege srebra i zlata, „jer sve

⁶ U ovom pregledu služimo se knjigom: *Saint Vincent de Paul et le sacerdoce* (par un prêtre de la Congregation de la Mission), Desclée, De Brouwer Cie, Lille-Paris, 1900.

⁷ Saint Vincent... nav. dj. 88.

⁸ Saint Vincent... nav. dj. 87.

⁹ Saint Vincent... nav. dj. 90.

¹⁰ Saint Vincent... nav. dj. 94.

što posjeduje crkvena osoba pripada Bogu i siromasima".¹¹ On je dobro shvatio Kristove riječi: „Tko je moja majka, i tko su moja braća?” samo da bi sve prihvatio u Kristu i radi Krista (usp. Mt 12, 48 sl.).

4. On je bio duboko svjestan da na brdo Gospodnje treba uzići čista i neokaljana srca (usp. Ps 24,3–4). Govorio je svojim svećenicima: „Moramo se tako vladati da nitko nema razloga da o nama išta sumnja protiv čistoće. Ta bi naime sumnja, pa i ne bila utemeljena, više škodila našem ugledu i našoj službi negoli mnoštvo drugih zločina koji bi nam se mogli krivo pripisati.”¹² Zato je on zbog svoje svećeničke službe posebno pazio na svoje oči, riječi, ophođenje s ljudima. Sve je to u službi oltara i navještaja Božje riječi.

5. Ponizjenje Krista Gospodina koje se ostvarilo u utjelovljenju i na križu on je nosio duboko u svojem srcu. Zato je i govorio svojim svećenicima: „O divna i sveta poniznosti! Dao Bog da se ljubav i želja za ovom kreposti duboko utisne u naša srca! Da, ljubav prema našem preziru, radost kad nam se rugaju, kada drže da nismo ni za što, kad nas malo cijene, kada ne mare za nas...”¹³ „Ako ima ljudi koji trebaju uočiti ispraznost svega, govorio je, onda to trebaju biti svećenici, zbog svoje službe.”¹⁴ Što je govorio, to je i u djelo provodio. Kada su ga npr. jednom ozloglasili, bio je već počeo pisati pismo da se opravda, ali je nakon razmišljanja odustao od pisanja i stvar stavio u Božje ruke. Ni on ne želi otvarati usta pred onim koji ga striže (usp. Iz 53,7). U tom smislu nije htio da se objelodanjuje ono što bi moglo donijeti čast njegovoj kongregaciji.¹⁵ To je duboka žrtva ponizjenja koja ide do vlastitog uništenja, slijedeći primjer Kristov. To je duhovnost žrtve, duhovnost posredništva koja zahvaća čitav svećenički život. Nije to tek dodatak svećeništvu, niti nešto izvanjsko. Sva običnost života uronjena je u nju.

6. Žrtva ima svoju vrijednost po nutarnjem daru srca. To nalazimo i u životu sv. Vinka. Možda su njegova vanjska djela i odviše privukla pažnju te se nije dovoljno istaknulo bogatstvo njegovog nutarnjeg života, njegovog trajnog zajedništva s Bogom.

On se predaje Bogu u poniznoj vjeri koja se pouzdaje u Boga u svim teškoćama i ne traži ništa i nikoga do Boga jedinoga. Mnogi konkretni primjeri iz njegova života mogu potvrditi kako je on djelom ponavljao Isusovu riječ: „Oče! neka ne bude moja nego tvoja volja!” (Lk 22,42). To je bila njegova dnevna hrana u običnosti života kao i u getsemanskim časovima.

Na toj vjeri počivalo je i njegovo pouzdanje u Boga. Kada mu jednog dana ekom sv. Lazara javlja da nema ni novčića u samostanu, on odgovara: „Evo dobre novosti! Blagoslovljen budi Bog. Sada treba pokazati imamo li pouzdanja u Boga.”¹⁶ Dobro je znao da se treba osloboditi samoga sebe. Tako je jednom rekao:

¹¹ Saint Vincent... nav. dj. 101.

¹² Saint Vincent... nav. dj. 106.

¹³ Saint Vincent... nav. dj. 117.

¹⁴ Saint Vincent... nav. dj. 114.

¹⁵ Saint Vincent... nav. dj. 114 sl.

¹⁶ Saint Vincent... nav. dj. 139.

„Znadete li zašto ne uspijevamo u nekim poslovima? Jer se previše oslanjamo na sebe. Neki propovjednik, poglavar, ispovjednik previše se oslanja na svoju razboritost, na svoje znanje, na svoj duh. Što tada Bog čini? On se povlači i ostavlja ga, i što god radi ne donosi ploda, da dotičnik uvidi svoju beskorisnost i da iskusi kako uza sve svoje talente ništa ne može bez Boga.”¹⁷ Pod tim vidom svaki neuspjeh, gledan vjerom, poprima obilježje Kristova križa. I apostoli su mislili da je Isus po smrti na križu doživio potpuni neuspjeh, dok ga nisu doživjeli Uskrsnuloga, koji je po križu ušao u slavu te i njih u nju vodi.

Na toj vjeri i tom predanju Gospodinu raste trajna ljubav prema Bogu i bližnjemu. „Ljubimo Boga, moja braćo, govorio je, ljubimo ga na račun svojih ruku, znojem svoga lica”. Ili pak: „Činite volju Božju i djelujte prema volji Božjoj”.¹⁸ Sv. Vinko pretače u svoj život riječ Poslanice Hebrejima: „Ni žrtve, ni prinosa nisi htio, ali si mi tijelo dao... Evo mene, dolazim da činim, Bože, volju tvoju.” (Heb 10,5–7).

Njegovim ušima odjekuje trajno Učiteljeva riječ: „Primjer sam vam dao da i vi tako činite” (Iv 13,15). Kao što sam nastoji nasljedovati Isusa u životu i na oltaru, tako traži i od svoje subraće, pozivajući ih na to opetovano u Pravilima svoje kongregacije.¹⁹ To nasljedovanje zacijelo vodi u dvoranu posljednje večere i na Kalvariju – Velikog petka i Uskrsa!

7. Dok smo u dosadašnjem našem promatranju Vinkova života više istaknuli odjek žrtvenog značenja euharistije, mogli bismo istaknuti da u Vinkovu djelu ljubavi posebno dolazi do izražaja gozbeno značenje. U svojem darivanju bijednicima i siromasima sv. Vinko nalazi svoje temeljno vrelo u euharistiji, gdje se uvijek iznova susreće s Kruhom života koji se za nas lomi i nama ga daje. Monsieur Vincent je u slavljenju euharistije naučio sebe davati bližnjemu po uzoru Isusa. Zapravo, sam Isus se preko njega lomi i dijeli ljudima. On čini Vinkovo srce slično svojem i život njegov stapa sa svojim. Nije ovdje potrebno opisivati Vinkova djela milosrdne ljubavi. Svima su nam dobro poznata, barem općenito.²⁰

8. Kako je euharistija zauzimala središnje mjesto u životu sv. Vinka možemo posebno uočiti preko pobožnosti koju je gajio prema njoj.²¹

- Pred Presv. sakramentom nalazimo ga redovito, koliko mu je to moguće, u stavu klečanja, u poniznosti;
- osobito pazi na šutnju u crkvi, te i dostojanstvenike znade s poštovanjem zamoliti da izidu iz crkve ako trebaju nešto razgovarati;
- svoje slobodno vrijeme nastoji provesti pred Presvetim;
- pisma, koja smatra vrlo važnima, otvara i čita pred Presvetim;
- pri izlasku i povratku u samostan navraća u kapelu i pozdravlja Spasitelja;

17 Saint Vincent... nav. dj. 140.

18 Saint Vincent... nav. dj. 147.

19 Saint Vincent... nav. dj. 153.

20 Saint Vincent... nav. dj. 157 sl., 171 sl.

21 Saint Vincent... nav. dj. 154–156.

– kada bi doputovao u koje mjesto prva mu je briga bila pohoditi Spasitelja u crkvi;

– žar i pobožnost zapažali su se posebno kod primanja sv. pričesti. Znao je reći svojim svećenicima: „Ne osjećate li kako božanski oganj gori u vašim grudima, nakon što ste primili Tijelo Kristovo u sv. pričesti?“;

– suprotno od jansenista preporuča što češće primanje sv. pričesti;

– strogim pokorama zadovoljava za svetogrđa nanese na nekim crkvama Isusu u euharistiji.

Sav je dakle Vinkov život prožet euharistijskom pobožnošću. Za njega sv. misa nije jedan čin koji treba obaviti, nego središnji čin dana. On se susreće s Gospodinom i s njim kroz čitav dan druguje, kod kuće i na putu, u razgovoru s Gospodinom i u brizi za braću. On zaista živi od euharistije i za euharistiju, živi od mise i za misu.

9. Taj se stav zapažao i u vršenju njegove svećeničke službe.²²

– U molitvi Časoslova posređuje za Božji narod.

– Pri slavljenju euharistije očituje se kako je to za njega uvijek novi događaj, novi susret s Gospodinom. U jednom pismu mladomisnicima piše: „Molio sam i molit ću našeg Gospodina da vam dade da uvijek novim raspoloženjem slavite žrtvu (mise) i milost da nikada ne prinosite misu iz običaja.“²³ Očevici tvrde da je njegovo čitanje kod sv. mise uvijek bilo navještaj. Pri pozdravljanju puka zapažalo se kako srce otvara ljudima. U načinu služenja mise izbijala je pobožnost koja je očitovala sveca. On se rado preporučivao svećenicima neka ga se sjete u „Confiteoru” ili u „Nobis quoque peccatoribus”, čime je očitovao kako se duboko osjećao grešnikom. Govorio je svojim: „Nije dosta da slavimo misu, nego moramo nastojati da je prinosimo sa što većom pobožnošću koja nam je moguća, po volji Božjoj, upriličujući sami sebe, koliko je do nas, pomoću milosti Božje Isusu Kristu koji se prinosi, dok je bio na zemlji, kao žrtva vječnom Ocu. Nastojmo dakle, gospodo, prinositi Bogu naše žrtve istim duhom kao i naš Gospodin, koliko nam naša siromašna i slaba narav dozvoljava.“²⁴ Poslije mise ostajao je dugo u zahvali i prema mogućnostima služio kod jedne ili dvije mise. To je činio i kada je bio preopterećen poslom i u starijim godinama. Ni jednog dana ne bi propustio misiti, ako je to ikako mogao.

– U svojem apostolatu, misijama i karitativnoj djelatnosti nastavlja svoju euharistiju.

– Kako je svećeničku službu doživljavao zahtjevnom za život vidi se i po tome što je rekao da se ne bi dao zarediti za svećenika da je znao kako je teška ta služba.²⁵ I u tom se očituje Isusov stav, koji je posebno u Getsemaniju doživio tu težinu i molio Oca neka ga mine ta čaša ako je moguće. „Ali neka ne bude moja nego tvoja volja!” (Lk 22,42).

22 Saint Vincent... nav. dj. 205–221.

23 Saint Vincent... nav. dj. 207.

24 Saint Vincent... nav. dj. 209.

25 Saint Vincent... nav. dj. 31.

DUHOVNOST SVEĆENIŠTVA I MISE

U nastavku našeg razmišljanja pokušajmo iznijeti neke bitne smjernice svećeničke i misne duhovnosti polazeći od otajstva euharistije kako ga Crkva danas doživljuje.

1. Crkva je u naše dane posebno svjesna da je euharistijsko slavlje izvor i vrhunac čitavog bogoštovlja u njoj i čitavog kršćanskog života.²⁶ Euharistija je sakrament punog zajedništva s Kristom i savršenstva kršćanskog života.²⁷ U njoj se nalazi sva punina duhovnih dobara Crkve i po njoj se oblikuje život vjernika i crkvene zajednice.²⁸

2. Svećenik sudjeluje u poslanju Isusa Krista, jedinog našeg posrednika i vječnog svećenika.²⁹ Svećenik je drugi Krist i čovjek Božji. Stoga je Krist njegov uzor.³⁰ Pa kao što život Isusov dosiže svoj vrhunac u žrtvi križa i mise, tako će i njegova služba biti bitno usredotočena u euharistiji.³¹ Ona će na poseban način biti središte i korijen njegova života. Iz nje će proistjecati njegova pastoralna ljubav prema ljudima. Čitav njegov život trebat će odražavati otajstva koja na oltaru slavi, kako je to činio i sv. Vinko. Time je euharistija glavni izvor posvećenja svećenika.³²

3. U slavljenju mise svećenik svodi uvijek iznova svu zbilju života na njezine temeljne stožere: Bog – čovjek; Stvoritelj – stvor; sveti Bog – grešni čovjek; Božja ljubav koja spasava – čovjek koji tone u zlu. Tu je u biti sažetak sve povišesti spasenja od prvog čovjeka do konca svijeta.

Tako svećenik biva uveden u biblijsku duhovnost. On je po euharistiji trajno u dodiru s Božjom riječi, koju sluša, kojoj se otvara i koju u sebi ostvaruje, da bi je i drugima mogao navijestiti.³³

4. Slaveći euharistiju svećenik je prisutan u dvorani posljednje večere i sudjeluje u Kristovoj veliko-svećeničkoj molitvi, po kojoj je Krist posve uronjen u Oca i zahvaća svoje vjernike i sav svijet (Iv 17). Tako i svećenička hvala i molitva nebeskom Ocu postaje kozmička i eshatološka.

5. Isusov život dosiže svoj vrhunac u njegovoj žrtvi na križu, kada se posve za nas predao. I život svećenika bit će jedno posvemašnje predanje nebeskom Ocu i

26 Usp. PAULUS Pp. VI., Litt. enc. *Mysterium fidei* (1965); S. Congreg. pro Cultu Divino, Instr. *Liturgicae instaurat.* (1970); s pravom ističe Häring B. da je euharistija „sinteza čitave moralke, velika škola klanjanja Bogu u duhu i istini, sakrament vjere, ufanja i bratske ljubavi u zajedništvu s Kristom“ (*Vita cristiana nella luce dei sacramenti*, Favero Ed., 1970., 181).

27 Usp. *Secret. ad christ. unitat. fovendam*, Instr. In quibus rebus circumstantiis, n. 3 sll.

28 Usp. S. Congreg. Rituum, Instr. *Euchar. mysterium* (1967), 13; Joannes Paulus Pp. II, Litt. enc. *Redemptor hominis* (1979), 20.

29 Usp. PAULUS Pp. VI., *Sacerdot. caelibatus* (1967), 21. 45.

30 Usp. PAULUS Pp. VI., *Epist. apost. Summi Dei Verbum* (1963).

31 Usp. Vatik. II., *Lumen gentium*, 28; *Ad gentes*, 39.

32 Usp. Vatik. II., *Presbyter. ordinis*, 14. 18.

33 Usp. Vatik. II., *Presbyter. ordinis*, 13.

vjernicima, s Kristom, u Duhu. On će na sebi nositi znakove žrtve paljenice koja posve izgara za Gospodina.³⁴ Kakav će konkretni oblik dobiti ta žrtva paljenica zavisit će o konkretnim našim životnim okolnostima, kako smo barem donekle vidjeli u životu sv. Vinka. U svakom životu bit će to jedan posve nov i jedinstven žrtveni dar koji nadopunjuje ono „što nedostaje Kristovim mukama – za njegovo Tijelo, koje je Crkva” (Kol 1,24).³⁵

6. Stoga će svećenik, poput Krista, trajno tražiti volju Očevu. Ona će mu biti svakidašnja hrana.³⁶ Činit će to u molitvenom razgovoru s Gospodinom, u Božjoj riječi, u tišini adoracije. Vidjeli smo kako je sv. Vinko za svaki važniji čin svojega života posebno išao pred Isusa u Presv. sakramentu. On je živio od Kristove prisutnosti u euharistiji.³⁷

7. Za euharistijskim stolom on će živjeti zbilju naroda Božjega koji je od Gospodina sabran, s kojim Gospodin obnavlja svoj Savez i hrani ga svojim žrtvenim kruhom i vinom, svojim Tijelom i Krvlju. Euharistijska gozba jačat će zajedništvo među vjernicima i hranit će svako zalaganje svećenika i vjernika u svakodnevnom životu. Svećenik treba da postane „kruh Kristov koji se lomi ljudima” u svim životnim teškoćama i potrebama.³⁸ U tome nam je primjer i poticaj Vinkov trajni ispit savjesti.

8. Da bi ušao u puninu Kristove žrtve, svećenik se mora prepustiti vodstvu Duha Svetoga, koji jedini otkriva tajnu Kristova kruha (usp. Iv 6,63) i uvodi u puninu istine kako je to Isus na posljednjoj večeri obećao (Iv 14,15 sll.; 16,5 sll.). Proslavljeni Krist šalje svoga Duha na dan Uskrsa (Iv 20,22 sl.) i duhova (Dj 2) i tako Crkvu uvodi u puninu otajstva svoje muke, smrti i uskrsnuća (usp. Djela apostolska, Pavlove poslanice i dr.).

9. Kristovo predanje „za sve ljude” nastavlja se u životu svećenika ponajprije u specifičnoj svećeničkoj službi: po naviještanju evanđelja, dijeljenju sakramenata i slavljenju euharistije.³⁹ Ono se nastavlja i u molitvi časoslova, kada pred Gospodinom moli za narod Božji i nastavlja molitvu zahvale koju slavi u euharistiji.⁴⁰

Svećenik stavlja na raspolaganje Božjoj ljubavi sebe i sav svoj život. Božju ljubav on treba naviještati ne samo riječima, ne samo liturgijskim činom, nego čitavim

34 Usp. PAULUS Pp. VI., Sacerdot. caelib. 29. 30.

35 Usp. RAVBAR B., Euharistija, žrtva Božjeg naroda, u Služba Božja 20 (1980) 329–348.

36 Usp. Vatik. II., Presbyt. ordin. 14.

37 Usp. JOANNES PAULUS Pp II., Litt. enc. Coenae Domin. (1980) 4; ŠAGI-BUNIĆ T. J., Crkva moliteljica u euhar. molitvi, u Bogosl. smot. 43 (1973) 85–99.

38 Usp. DEVETAK V., Nedjeljno euharistijsko slavlje, KS, Zagreb 1974.; REBIĆ A., Uloga i značenje euharistije u prvoj Crkvi, u Bog. smotra 44 (1974) 537–560; Isti, Pasha i pashalna večera kao pralik euharistije, u Bog. smotra 45 (1975) 19–29; TADIĆ V., Euharistija, gozba kršćanske zajednice, u Služba Božja 20 (1980) 349–356; MARCELIĆ J., Euharistija u objavi, u CUS 4 (1980) 295–310.

39 Usp. SYNOD. EPISC., Ultimis tempor., Pars II; S. Congr. pro Instit. cath., Ratio fundament. instit. sacerdot (1970), 3; JOANNES PAULUS Pp. II., Coenae Domin. 10; ŠAGI-BUNIĆ T., Svećenik kome da služi, KS, Zagreb 1970., 31 sll.

40 Usp. Vatik. II., Presbyt. ordin. 13; S. Congreg. pro Cultu Divino, Institut. gen. de Liturg. Hor. (1971), 18. 28; Paulus Pp. VI., Sacerdot. caelib. 28.

svojim životom. Sakramentalni znak on treba prenijeti u čitavo biće i život, da on tako postane rječit i izvan crkve, i pred nekršćanima i nevjernicima. I Krist je prionio svoju žrtvu izvan Hrama, na očigled svima.

10. To posvemašnje predanje Bogu i vjernicima očituje se i u svećeničkom celibatu, koji je milost što je Gospodin daje svojoj Crkvi i koja posebno odgovara svećeničkom staležu.⁴¹ Celibat je znak potpunog predanja Gospodinu i ostvarenja kraljevstva Božjega u službi naroda Božjega.⁴² Po njemu svećenik svjedoči prisutnost apsolutnog Boga i eshatološku zbilju.⁴³ Stoga je temelj celibata ljubav prema Kristu i milosni dar Duha Svetoga.⁴⁴ Po njemu dolazi do izražaja kako svećenik pripada samo Bogu i u Bogu svim ljudima, svima koje Gospodin hoće roditi „po vodi i Duhu” (Iv 3,5), svima koji nisu rođeni po tijelu ni po krvi (Iv 1,13), te ih u Kristu prihvaća kao braću i sestre (Mt 12,48 sll.).

11. U slavlju euharistije trajno se posadašnjuje otajstvo našega otkupljenja. U njoj svećenik i vjernici doživljavaju kako Gospodin uvijek ima inicijativu u otkupljivanju ljudi i kako ga ostvaruje usprkos brojnim našim odbijanjima i grijesima. Euharistija je stoga žrtva zahvale Božjoj ljubavi koja trajno nadvladava u nama i u svijetu grijeh i zlo te nas u Duhu uvodi u novi život otkupljenika, u život uskrsnuća. Pa i onda kada doživljavamo svoju grešnost, euharistija je za nas izvor radosti. Ta upravo radi nas grešnika Isus dolazi na svijet i prinosi se za žrtvu.

Po euharistiji mi ulazimo u eshatološku zbilju koju nam opisuje Otkrivenje. Svećenik s pukom Božjim trajno stoji pred žrtvom Janjetovom, za nju živi, trajno je naviješta i posadašnjuje. Tako on slavi otajstvo muke, smrti i uskrsnuća Gospodinova, slavu i pobjedu ubijenog Janjeta. U zahvalnosti i radosti kliče slavu i poklonstvo Janjetu s nebeskim četama: „Spasenje je djelo našega Boga, koji sjedi na prijestolju, i Janjeta!” (Otk 7,10; usp. 5,9 sl.; 7,9–17; 12,10–11; 15,1 sll.; 19,4–10).

ZAKLJUČAK

Nemoguće je iscrpsti bogatstvo euharistije u odnosu na naš život. Pokušali smo istaknuti neke bitne vidove tog otajstva koji su nam u naše vrijeme posebno bliski. U završetku još jednom potcrtajmo da euharistija, u svojoj cjelovitosti, postaje izvorom preobrazbe svih naših novih i teških situacija.

Kao što su križ i euharistija vrhunac čitavog života Spasiteljeva, tako treba da se po euharistiji ljubav Božja slijeva u sav svećenički život i djelovanje. U njoj svećenik ima primjer i snagu da živi samo za Boga i u Bogu za ljude u svim okolnostima koje život pred njega stavlja. Ono što slavi u otajstvu, prenaša u život.

41 Usp. Vatik. II., Lumen gent. 42; Presb. ord. 16; ŠAGI-BUNIĆ T., Svećenik kome da služi, nav. dj. 78–94.

42 Usp. PAULUS Pp. VI., Sacerdot. caelib. 13. 22. 24.

43 Synod. episc., Ultimis tempor. (1971) 4.

44 Usp. S. Congreg. per l'educac. catt., Il presente sussidio (1974), 81; Joannes Paulus Pp. II, Epist. Novo incipiente (1979) 8.

Taj proces ljubavi i žrtve treba da bude svakidašnji. Stoga je Isus i izabrao za materiju euharistije kruh i vino, našu svakidašnju hranu. Učinio je to na Posljednjoj večeri, za zajedničkim stolom, da očituje komunitarni i radosni značaj tog otajstvenog žrtvenog predanja.^{4 5}

To otajstvo treba da živi čitavi Božji narod, a ne samo svećenik. Euharistija je čin Božjeg naroda. Svećenik stoga treba da u sebi živi puninu tog otajstva i drugima je prenosi. Treba da se napaja na tim izvorima „žive vode” i drugima je posreduje. On treba da učini savršenom žrtvu vjernika povezujući je s Kristovom žrtvom.^{4 6}

U euharistiji se susrećemo s izvorom Božje ljubavi, koja nam se u Kristu i Duhu očituje. U toj stvaralačkoj Božjoj ljubavi i naš će život uvijek biti obnovljen. Ta spasiteljska Božja ljubav bit će nadahnuće i život u svim novim zadacima i problemima.^{4 7}

Možda je za mene i za mnoge među nama sveta misa dobrim dijelom teorija. Neka nam Duh Sveti pomogne da euharistija iz dana u dan postaje sve više našim životom, našom Istinom, jer se Isus u euharistiji predaje upravo za nas i za „život svijeta” (usp. Iv 6,52).

45 Usp. JOANNES PAULUS Pp. II., Coenae Domin. 7.

46 Usp. JOANNES PAULUS Pp. II., Coenae Dominicae, 2: „Nama – i biskupima i svećenicima – povjereno je veliko otajstvo vjere”. Premda je ono također dano svemu Božjem narodu, svima Kristovim vjernicima, ipak euharistija je nama povjerena i „za” druge. Stoga oni od nas očekuju posebno svjedočanstvo čašćenja i ljubavi prema tome Sakramentu kako bi i oni, izgrađeni i oživotvoreni, mogli „prinosti žrtve duhovne, ugodne Bogu” (1 Pt 2, 5); usp. također nav. mj. 7; Isti, Redemptor hominis (1979) 3. 4; Vatik. II., Lumen. gent. 28; Presb. ord. 2.

47 Usp. JOANNES PAULUS Pp. II., Coenae Domin. 4. 5. 6.